

CRIMINALITATEA ORGANIZATĂ ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI MIJLOACELE DE COMBATERE ALE ACESTEIA

Cristina BOBOC

Departamentul Inginerie, Drept și Evaluarea Imobilului, Grupa D-2106, Facultatea Construcții, Geodezie și
Cadastru, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova

Autorul corespondent: Cristina Boboc, e-mail: cristina.boboc@dp.utm.md

Coordonator științific: **Viorica URSU**, dr., conf. univ., Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat. Criminalitatea organizată reprezintă una dintre cele mai grave amenințări la adresa securității și stabilității în Europa și la nivel global. În cadrul Uniunii Europene, fenomenul criminalității organizate a devenit tot mai sofisticat, afectând o gamă largă de sectoare și domenii, inclusiv comerțul ilegal, traficul de droguri, traficul de persoane, spălarea de bani, migrația ilegală și infracțiunile informatice. Această evoluție a criminalității organizate subliniază importanța unei abordări integrate și coordonate în combaterea acestui fenomen, atât la nivel național al fiecărui stat, cât și la nivel Uniunii Europene. Acest articol își propune să analizeze fenomenul criminalității organizate în cadrul Uniunii Europene, cu accent pe modalitățile prin care statele membre și instituțiile europene încearcă să combată acest fenomen. Prin intermediul unei analize, se va determina natura și amploarea amenințării reprezentate de criminalitatea organizată, precum și eforturile și strategiile implementate pentru prevenirea și contracararea acestui fenomen, ceea ce poate fi de folos, ca model de aplicare în lupta cu criminalitatea din Republica Moldova.

Cuvinte cheie: criminalitatea organizată, amenințare, trafic, strategii, migrație.

Introducere

Una dintre prioritățile esențiale ale Uniunii Europene este să protejeze securitatea și siguranța cetățenilor săi, având ca obiectiv principal garantarea faptului că aceștia sunt feriți de pericolele generate de crima organizată și rețelele criminale [1].

Criminalitatea organizată reprezintă o amenințare semnificativă la adresa securității Uniunii Europene. Extinderea și diversificarea acestui fenomen afectează încrederea în instituții și viața de zi cu zi, punând în pericol piața internă și dezvoltarea economică. Combaterea eficientă a criminalității organizate rămâne o prioritate strategică crucială pentru UE și statele membre, asigurând securitatea și stabilitatea în regiune [2].

Uniunea Europeană și-a stabilit prioritățile împotriva criminalității grave și organizate pentru patru ani începând cu 2021. Prin intermediul Platformei Multidisciplinare Europene împotriva Amenințărilor Criminale (EMPACT), implementarea acestor priorități a început în 2022 și este planificată să continue până în 2025 [3].

Uniunea Europeană adoptă priorități pentru combaterea criminalității grave și organizate, consolidând EMPACT. Decizia reflectă recunoașterea gravității problemei în Europa. Statele membre și instituțiile europene urmăresc intensificarea luptei împotriva rețelelor infracționale și coordonarea eficientă a răspunsului la amenințările acestora.

Pe 26 mai 2021, Consiliul Uniunii Europene a stabilit prioritățile pentru combaterea criminalității grave și organizate în perioada 2022-2025 prin intermediul platformei EMPACT. Aceste decizii au fost fundamentate pe evaluarea riscurilor asociate formelor serioase de criminalitate și a crimei organizate în UE în 2021, detaliată de Europol. Statele membre au delimitat 10 sectoare prioritare pentru a contracara aceste forme infracționale [4]:

1. **Rețelele infracționale** cu nivel sporit de pericol prezintă o preocupare majoră în cadrul Uniunii Europene. Conform informațiilor, 43% dintre grupurile infracționale organizate din UE sunt caracterizate de un nucleu central, 40% prezintă o structură ierarhică, în timp ce 17% sunt considerate rețele libere. Activitatea UE în combaterea acestor rețele se axează pe grupurile care folosesc corupția, actele de violență, traficul de arme și spălarea banilor [3]. Pe data de 9 iunie 2023 [5], miniștrii justiției au aprobat o poziție cu privire la un proiect de directivă pentru recuperarea și confiscarea activelor dobândite prin infracțiuni.
2. **Incidentele de securitate cibernetică și activitățile criminale în domeniul informatic înregistrează o creștere în Europa, devenind tot mai frecvente și intricate.** UE își propune să-și intensifice măsurile împotriva criminalității informatice, axându-se pe infractorii care acționează online și oferă servicii specializate [6]. De exemplu, în cadrul programului Europa Digitală pentru 2021-2027, UE va investi 1,6 miliarde de euro în securitatea cibernetică și în extinderea infrastructurilor și instrumentelor de securitate în întreaga Uniune, atât în sectorul public, cât și în cel privat.
3. **Traficul de persoane.** În intervalul 2018-2022, traficul de persoane a reprezentat o preocupare majoră, fiind identificate 21,797 de victime în cadrul EMPACT. La 9 iunie 2023, Consiliul UE a decis să revizuiască Directiva UE privind combaterea traficului de persoane, extinzând categoriile de exploatare reglementate de legislația UE pentru a include căsătoriile forțate și adopțiile ilegale.
4. **Exploatarea sexuală a copiilor** reprezintă o problemă gravă în contextul evoluției tehnologice rapide și accesibilității crescute a tehnologiilor digitale. Această formă de abuz este subraportată și mulți copii rămân victime neidentificate. Directiva UE din 2011 este principalul instrument juridic în acest domeniu, dar la data de 11 mai 2022, Comisia Europeană a inițiat noi reguli pentru a combate abuzul sexual online asupra copiilor. În prezent, această propunere este în proces de dezbatere în cadrul Consiliului [8].
5. **Introducerea ilegală de migranți** Intrarea ilegală a migranților reprezintă o problemă de proporții în Europa, cu precădere în urma crizei migratorii din 2015, care a modificat radical peisajul infracțional. Uniunea Europeană a adoptat măsuri hotărâte pentru a contracara aceste rețele și intenționează să-și intensifice eforturile, axându-se în special pe cei care facilitează intrarea ilegală a migranților pe principalele căi de migrațiune [9].
6. **Traficul de substanțe interzise** reprezintă o problemă semnificativă în cadrul Uniunii Europene, contribuind cu 38% la totalul activităților infracționale din regiune. Această activitate ilegală reprezintă una dintre sursele cheie de venit pentru organizațiile infracționale, aducând vânzări anuale estimate la cel puțin 30 de miliarde EUR. Obiectivul principal al Uniunii Europene este să identifice și să combată rețelele infracționale implicate [10].
7. **Infracțiunile de fraudă, economice și financiare** Au înregistrat o ascensiune pe durata pandemiei de COVID-19, oportunității profitând de insecuritatea și cererea în creștere pentru anumite produse în contextul crizei. Aceste tipuri de activități infracționale sunt deosebit de problematice, inclusiv schemele de fraudă online, fraudele legate de accize, infracțiunile de proprietate intelectuală, contrafacerea de bunuri și valute, precum și spălarea de bani. Acestea sunt domenii de interes special pentru echipele comune de anchetă ale UE, care își concentrează eforturile asupra combaterii acestor forme de criminalitate [10].

8. **Criminalitatea organizată împotriva patrimoniului** prezintă provocări specifice în detectarea și soluționarea acestor infracțiuni, deoarece investigațiile sunt adesea realizate la nivel local și lipsesc adesea analize la nivel național. Astfel, aceste infracțiuni sunt mai dificil de detectat și de rezolvat. În multe cazuri, incidentele de infracțiuni împotriva proprietății sunt încă considerate infracțiuni minore, fără a fi recunoscut aspectul criminal organizat [11].
9. Pentru a combate **infracțiunile împotriva mediului**, UE a implementat măsuri împotriva rețelelor criminale în domenii precum gestionarea deșeurilor și comerțul ilegal cu animale sălbatice și plante. De asemenea, se întăresc reglementările privind protecția mediului prin intermediul legii penale. La 16 noiembrie 2023, președinția Consiliului și Parlamentul European au convenit asupra unui acord provizoriu privind o propunere de legislație UE pentru îmbunătățirea investigației și urmării penale a infracțiunilor împotriva mediului, înlocuind directiva depășită din 2008 [12].
10. **Traficul de arme de foc.** Europol susține statele membre în combaterea rețelelor infracționale ce se ocupă cu traficul ilegal de arme și explozibili. Într-o strategie globală, Europol colaborează strâns cu experți în combaterea terorismului pentru a identifica rețelele furnizoare de arme grupurilor teroriste. Specialiștii Europol contribuie, de asemenea, la dezvoltarea capacităților statelor membre în monitorizarea și contracararea activităților ilegale din Darknet [3].

În adăuție la aceste priorități, se va aborda elaborarea și răspândirea de documente falsificate și frauduloase ca un punct strategic comun, deoarece aceasta contribuie într-un mod relevant la favorizarea diverselor tipuri de infracțiuni.

Concluzie.

Autoritățile naționale competente și instituțiile UE trebuie să colaboreze strâns și periodic în punerea în aplicare a priorităților UE pentru combaterea criminalității. Această cooperare trebuie să fie multinivel, multidisciplinară și implică mai multe instituții.

O bună colaborare între poliție, poliția de frontieră, garda de coastă, autoritățile vamale, fiscale, judiciare și administrative, alături de instituțiile, agențiile și organele UE, rețelele și grupurile de experți europene, precum și sectorul public și privat, este crucială pentru atingerea acestui obiectiv.

Bibliografia

- [1] Criminalitatea organizată necesită un răspuns european comun [Online] Disponibil: <https://www.eppgroup.eu/ro/ce-ne-propunem/impactul-nostru/criminalitatea-organizata-necesita-un-raspuns-european-comun>
- [2] Documente de poziție privind modul în combaterea criminalității organizate în UE [Online] Disponibil: [file:///C:/Users/FCGC_8/Downloads/CombatOrganisedCrime_ro%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/FCGC_8/Downloads/CombatOrganisedCrime_ro%20(1).pdf)
- [3] Lupta UE împotriva criminalității organizate <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-fight-against-crime/>
- [4] Concluziile Consiliului privind stabilirea priorităților UE pentru combaterea criminalității grave și organizate pentru EMPACT 2022-2025 [Online] Disponibil: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8665-2021-INIT/ro/pdf>
- [5] Indisponibilizarea și confiscarea banilor proveniți din săvârșirea de infracțiuni: Consiliul convine asupra poziției sale de negociere cu privire la un nou act legislativ al UE [Online] Disponibil: <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2023/06/09/freezing-and-confiscating-criminal-money-council-agrees-negotiating-position-for-new-eu-law/>
- [6] Securitatea cibernetică: în ce fel combate UE amenințările cibernetiche [Online] Disponibil: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/cybersecurity/>

- [7] Fight against human trafficking: Council and European Parliament strike deal to strengthen rules [Online] Disponibil: <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2024/01/23/fight-against-human-trafficking-council-and-european-parliament-strike-deal-to-strengthen-rules/>
- [8] Fighting child sexual abuse: Commission proposes new rules to protect children [Online] Disponibil: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_2976
- [9] Facilitarea imigrației ilegale [Online] Disponibil: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/facilitation-of-illegal-immigration>
- [10] The EU's fight against organised crime [Online] Disponibil: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-fight-against-crime/#priorities>
- [11] Organised property crime [Online] Disponibil: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/organised-property-crime>
- [12] Environmental crime: Council and European Parliament reach provisional agreement on new EU law <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/11/16/environmental-crime-council-and-european-parliament-reach-provisional-agreement-on-new-eu-law/>